

Proposta didàctica

Jordi Tiñena

Un dia en la vida d'Ishak Butmic

Jordi Tiñena

 onadaedicions.com Maremàgnum, 06

1. ABANS DE LLEGIR

Documenta't sobre el marc geogràfic, històric i polític.

- ▶ L'acció de la novel·la transcorre íntegrament a Sarajevo. Mira de situar aquesta ciutat en el mapa d'Europa i recopila'n la informació bàsica.

- ▶ Un dels espais que hi apareixen és la Biblioteca Nacional, destruïda durant la guerra i reconstruïda i reinaugurada el 2014, ara com a seu de l'Ajuntament, dos decennis després. Documenta't i digues per què creus que va esdevenir un símbol.

► *Un dia en la vida d'Ishak Butmic* es desplega en els dies de la guerra de Bòsnia i més concretament durant el setge de Sarajevo, en el marc de la guerra dels Balcans que va acabar amb l'estat de Iugoslàvia. Després de consultar fonts segures, respon aquestes preguntes:

Quan va néixer l'estat de Iugoslàvia, quan va desaparèixer i quins estats actuals en formaven part?

Explica breument el setge de Sarajevo durant la guerra dels Balcans dels anys noranta del segle xx.

Situa els Balcans.

► A la novel·la es parla de txètnics i ústaixes, de les esquadres de Draza Mihailovic i dels escamots d'Ante Pavelic. Quina relació tenen amb la novel·la?

► A Sarajevo, a banda d'altres minories, hi conviuen des de feia segles persones d'origen croat, serbi i bosnià, i quatre religions. Explica-ho.

► Quan es produí la islamització de Bòsnia i Kosovo?

► Explica el concepte de *neteja ètnica*.

► La novel·la presenta una censura clara de l'actitud de les organitzacions mundials amb relació a la guerra, focalitzada com a imatge en les tropes de l'ONU. Potser si et documentes sobre els episodis de Srebrenica podràs explicar per què.

- ▶ Resumeix el contingut de l'episodi i escriu només el personatge principal de l'episodi.

Número	Personatge	Episodi
1		
2		
3		
...		

- ▶ Anota les referències relatives a l'espai dels atacs a la ciutat que apareixen a la novel·la.

- ▶ L'expedient narratiu (sumari) i la retrospecció (regressió o *flashback*) són dos procediments narratius. El primer dóna d'un sol cop i succin- tament una informació de la qual no cal conèixer els detalls; la segona és una mirada al passat. Mentre llegeixes, anota'n algun exemple de l'un i de l'altra.

---

3. DESPRÉS DE LLEGIR

► Ishak Butmic i Zlatko apareixen sovint com «un coix i un malalt de mort». Amb quina intenció creus que ho ha fet l'autor?

► Agafa dos dels personatges que has anat monitorant amb la graella i recrea un dels episodis que protagonitzen. Pots expressar el que pensen, acabar-ho o introduir-hi algun canvi, per exemple. L'única condició és que sigui coherent amb la personalitat del personatge.

► A més d'Abzija i Srojan, tria tres personatges i, després de definir els termes etopeia i prosopografia, explica com els imagines físicament i emocionalment.

► A David Alfandari, el mestre jueu, «no li ve de nou la persecució. Els seus l'han educat en el coneixement del dolor i la singularitat, en el risc del menyspreu i l'agressió, en el veïnatge amb el sofriment». Justifica breument aquestes paraules, si són certes, o rebut-les si creus que no ho són.

► Pere Martí (*El 3 de Vuit*, 22-XII-1995) escriu: «Jordi Tiñena fa desfilar per les pàgines del llibre, com aquell qui veu un *30 Minuts* o algun altre reportatge d'actualitat, un conjunt d'imatges de personatges que configuren el retaule d'una ciutat que sobreviu i que no es vol deixar abatre definitivament per la barbàrie i el feixisme. Ishak i Zlatko en són els personatges principals, però al voltant seu hi trobem Azra, Srojan, Kemal, Alma i un etcètera ben llarg. Alguns, com la vella Abzija, tenen una força tal que podrien esdevenir protagonistes d'una novel·la nova i pròpia».

Efectivament, gairebé al final descobrim que és un reportatge. És per això que l'estructura de la novel·la es construeix canviant contínuament de personatge com si fossin en una sèria de fira a la qual van pujant i baixant, com has pogut comprovar quan n'has establert la seqüència en la graella. Et sembla adequada? Què creus que aporta una estructura com aquesta.

► Una novel·la és una narració que aborda algun o alguns temes a través d'un argument i amb una trama determinada. Has de tenir en compte, doncs, aquests tres conceptes. El tema fa referència a la matèria o matèries de què tracta la narració (l'amor, l'odi, la venjança, l'avarícia, etc.); l'argument es refereix als fets que realitzen els personatges, els episodis que viuen, i la trama és un concepte relatiu a l'estructura de la narració, com estan disposats els elements argumentals (què passa primer i què després). Identifica'ls en *Un dia en la vida d'Ishak Butmic*.

► Per què creus que en les guerres o altres conflictes bèl·lics menors s'ataquen els civils en mercats o escoles, o se'ls assetja amb francctiradors?

► Pere Martí afirma que la novel·la té: (...) «un marc asfixiant que Jordi Tiñena aconsegueix d'apropar-nos sense caure en cap mena de maniqueisme, fet que encara el converteix en un document més humà». I Jordi Tiñena en una entrevista deia: «Carregar molt les tintes hauria estat un pamflet, que era un perill evident, com el de fer una pura crònica».

Després d'esbrinar què és el maniqueisme i un pamflet, relaciona-ho amb la novel·la i digues si et sembla que tenen raó.

El narrador, descobert cap al final, diu que el seu és un relat subjectiu. Reflexiona i relaciona maniqueisme i subjectivisme, com creus que poden conviure?

► La novel·la comença i acaba amb un mateix paràgraf. Per què creus que ho ha fet, l'autor?

► El terme serbocroat, utilitzat durant el segle xx, indica l'idioma comú de croats i serbis. Actualment, es considera un diastema. Explica-ho.

-
-
-
-
-
-
- En grup o individualment, comenteu algun o alguns dels textos següents, extrets d'una entrevista a l'autor.

«La meva intenció era sobretot reflexionar sobre el drama, no tant de Sarajevo, que al capdavant només és un testimoni, sinó sobre el drama d'aquesta civilització occidental que pensava que havia acceptat la diferència i de sobte es mira al mirall i veu que és una calavera. L'escenari de Sarajevo era oportú, però està passant també a Àfrica. És el drama que un sector de la població decideixi que té la raó i que els altres sobren. Semblava que a Europa això era difícil que passés i ha resultat que és fàcil.

«Jo crec que no s'ha d'oblidar, però que s'ha de ser extraordinàriament generós. S'ha de recordar perquè només s'avança si es recorda, però només s'és viu si s'és capaç de digerir allò que s'ha viscut.»

«Tota història nacional està feta de mentides, també: la seva i la nostra. La memòria històrica exagera uns fets i oblida els que no agraden. No totes les històries nacionals són iguals, però sí que comparteixen això dels romanços.»

Proposta didàctica

Jordi Tiñena

Un dia en la vida d'Ishak Butmic Jordi Tiñena

Un dia en la vida d'Ishak Butmic

Jordi Tiñena

 onadaedicions.com Maremàgnum, 06

Escrita durant la guerra dels Balcans de finals del segle xx i ambientada a la ciutat de Sarajevo, *Un dia en la vida d'Ishak Butmic* és la crònica d'uns ciutadans assetjats per la mira telescòpica d'un franc tirador.

De la mà d'Ishak i el seu company Zlatko, un coix i un malalt de mort, el lector assisteix a la quotidianitat d'un grup de personatges presidida per l'impacte de la guerra i la incertesa del futur.

Una censura a la violència ètnica i a la indiferència amb què Occident la va observar.

Maremàgnum, 06
ISBN: 978-84-15896-43-2

 onadaeducacio.com

atencio@onadaeducacio.com

Plaça de l'Ajuntament, Local 3 • 12580 Benicarló • 964 47 46 41